

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB ROZWOJOWYCH I EDUKACYJNYCH ORAZ MOŻLIWOŚCI PSYCHOFIZYCZNYCH UCZNIÓW.

I. Adresaci dostosowań

1. Uczniowie posiadający orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej – na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym.
2. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wskazującą na potrzebę takiego dostosowania – na podstawie tej opinii.
3. Uczniowie nie posiadający orzeczenia lub opinii poradni, ale objęci pomocą psychologiczną w szkole – na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dokonanego przez nauczycieli i specjalistów.

II. Istota dostosowań

1. Są adekwatne do symptomów zaburzeń ucznia.
2. Polegają na modyfikacji procesu edukacyjnego, umożliwiającej uczniom sprostanie wymaganiom szkolnym.
3. Dotyczą głównie form i metod pracy z uczniem, zdecydowanie rzadziej treści nauczania.
4. Nie polegają na takiej zmianie treści nauczania, która powoduje obniżanie wymagań wobec uczniów z normą intelektualną.
5. Nie oznaczają pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych.
6. Nie prowadzą do zejścia poniżej podstawy programowej, a posiadany przez ucznia zakres wiedzy i umiejętności da mu szansę na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.

III. Obszary dostosowań

1. Zewnętrzna organizacja nauczania np. posadzenie ucznia w pierwszej ławce.
2. Warunki procesu edukacyjnego tj. zasady, metody, formy, środki dydaktyczne.
3. Warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności - metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania

IV. Każdy uczeń, który posiada opinię Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej o dysfunkcjach, jest oceniany zgodnie z indywidualnymi zaleceniami. Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę:

1. Indywidualne możliwości psychofizyczne każdego ucznia.

2. Wysiłek wkładany przez ucznia w pracę na zajęciach.
 3. Zaangażowanie ucznia na zajęciach i zainteresowanie przedmiotem.
 4. Utrudnione warunki uczenia się i utrwalania wiadomości w domu.
- V. Dla każdego ucznia, na początku każdego roku szkolnego, opracowane zostają „Dostosowania wymagań...” w oparciu o wskazania poradni psychologiczno-pedagogicznej zawarte w opinii lub orzeczeniu. Na koniec roku szkolnego przedstawiane są na piśmie efekty dostosowań wymagań edukacyjnych. W stosunku do wszystkich uczniów objętych dostosowaniem, stosowane są zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą – dysleksja rozwojowa

Sposoby dostosowania wymagań

1. Unikanie głośnego czytania przy całej klasie.
2. W trakcie pracy sprawdzanie, czy uczeń prawidłowo zrozumiał polecenie, w razie potrzeby udzielanie dodatkowych wyjaśnień.
3. Ograniczanie tekstu do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku, dawanie gotowych notatek do wklejenia.
4. Pisemne sprawdziany ograniczają się do sprawdzenia wiadomości- stosowane są testy wyboru, niedokończonych zdań, zdań z lukami.
5. Preferowane są odpowiedzi ustne.
6. Dzielenie zadań na etapy i zachęcanie do wykonywania go małymi krokami.
7. Dodatkowe instruowanie, naprowadzanie, wspieranie, pokazywanie na przykładzie.
8. Umożliwienie uczniowi komentowania swoich działań przy wykonywaniu trudniejszych operacji.
9. Nie wrywanie do natychmiastowej odpowiedzi, przygotowywanie wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany,
10. Nie obniżanie oceny z powodu braku poprawności ortograficznej pisma.
11. Wydłużanie czasu na rozwiązanie zadań na sprawdzianach i kartkówkach.
12. Nie krytykowanie, nie ocenianie negatywnie wobec klasy.
13. Oceniając należy brać pod uwagę przede wszystkim stosunek do przedmiotu, przygotowanie do zajęć, chęci oraz włożony wysiłek.
14. Włączanie do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę.
15. Materiał sprawiający trudność utrwalać dłużej.
16. Uwzględnianie trudności z zapamiętywaniem nazw, trudności z określaniem kierunków i czytaniem map, schematów, reakcji biochemicznych.

**Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą –
dysgrafia**

Sposoby dostosowania wymagań

1. Dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania wiedzy, a nie treści.
2. W przypadku sprawdzianu lub kartkówki polecenie uczniowi napisanie pracy komputerowo.
3. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej są takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne, np. jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepisać ustnie z tego zakresu materiału.
4. Akceptowane jest pisanie przez ucznia pismem drukowanym lub na komputerze.
5. Nie podlega ocenie estetyka pisma, np. w zeszytach. Jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną.
6. Podczas kontroli zeszytu przedmiotowego istotna jest przede wszystkim na kompletność zapisów.

**Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą –
dysortografia**

Sposoby dostosowania wymagań

1. Podczas oceny prac pisemnych istotna jest ich treść, kompozycja i strona językowo-stylistyczna a nie popełniane błędy.
2. Upewnianie się, czy uczeń dobrze usłyszał i zapamiętał dane słowo (dotyczy to zarówno języków obcych, ale także słów używanych w języku polskim, lecz trudnych).
3. Uwzględnianie trudności ucznia w zakresie takich czynności i zadań, które oparte są na wykorzystywaniu funkcji wzrokowych np. odczytywanie z map, wykresów, zapisywanie liczb wielocyfrowych i znaków matematycznych, wykonywanie zadań z geometrii, itp.
4. Stosowanie zróżnicowanych pomocy ułatwiających zapamiętywanie nowych słów i materiału, np. mapy skojarzeń, obrazowe przedstawianie treści, kolorowe wyróżniki itp.
5. Uwzględnianie specyficznych trudności pojawiających się w nauce różnych przedmiotów, w szczególności języków obcych.
6. Zapewnienie uczniowi dodatkowego czasu na zastanowienie się i wykonanie zadań opartych na pisaniu oraz na odręczne sporządzanie notatek.
7. Uwzględnianie wolniejszego tempa pracy ucznia.

**Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą –
inteligencja niższa niż przeciętna.**

Sposoby dostosowania wymagań

1. Zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań.
2. Omawianie mniejszych partii materiału i o mniejszym stopniu trudności (obniżenie wymagań nie może pomijać treści z podstawy programowej), - podawanie poleceń w prostszej formie (dzielenie zadań na części),
3. Wydłużanie czasu na odpowiedź.
4. Wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych.
5. Odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego, do konkretów.
6. Formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady.
7. Częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień, zmobilizowania do wysiłku i dokończenia zadania.
8. Zezwalanie na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach.
9. Dawanie większej ilości czasu na opanowanie materiału.
10. Zwiększenie ilości powtórzeń w celu przyswojenia danych treści.

**Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą –
niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim.**

Sposoby dostosowania wymagań

1. Wydłużanie czasu pracy oraz czasu na zrozumienie prezentowanych treści.
2. Podawanie atrakcyjnego wizualnie materiału mniejszymi partiami.
3. Wprowadzanie nauczania opartego na konkretach, ciągle odwoływanie się do doświadczenia dziecka- stosowanie metod poglądowych.
4. Uwzględnianie problemów z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania.
5. Zredukowanie do niezbędnego minimum tematyki o wysokim stopniu abstrakcji.
6. Angażowanie ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej.
7. Formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń.
8. Uwzględnianie przy ocenianiu możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy.
9. Stosowanie dodatkowych wyjaśnień w przypadku poleceń dotyczących wykonania zadania.
10. Stosowanie różnego rodzaju wzmocnień np. pochwały, zachęty.
11. Stosowanie zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce a nie stanu faktycznego.
12. Dostrzeganie i chwalenie ucznia za osiągnięcia.
13. Podkreślanie mocnych stron ucznia.
14. Motywowanie poprzez stosowanie wzmocnień pozytywnych za prawidłowo wykonane zadanie, głównie pochwały lub słowa aprobaty.
15. Wspieranie ucznia podczas odpowiedzi ustnych poprzez zadawanie dodatkowych pytań, które umożliwią mu sprawniejszą aktualizację wiedzy.
16. Zachęcanie do wysiłku umysłowego z jednoczesną dbałością o atmosferę zrozumienia i akceptacji dla trudności ucznia.
17. Umożliwienie korzystania z różnorodnych pomocy dydaktycznych (plakaty, plansze, kalkulator, liczmany).
18. Wykorzystywanie zasobów multimedialnych, ułatwiających skupienie uwagi.

19. Dokładne instruowanie wstępne, ciągłe dostarczanie wskazówek w trakcie pracy, stosowanie powtórzeń, ciągłe kontrolowanie działań ucznia.
20. Upewnianie się, czy uczeń dobrze rozumie treść zadania.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą – problemy emocjonalne

Sposoby dostosowania wymagań

1. Unikanie uwag krytycznych – zwłaszcza na forum klasy.
2. Wskazywanie sukcesów.
3. Nagradzanie wkładu pracy a nie tylko efektów, - dostrzeganie mocnych stron ucznia.
4. Mobilizowanie do kończenia rozpoczętej pracy.
5. Minimalizowanie napięcia związanego z sytuacją weryfikowania wiedzy i umiejętności.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą – zaburzenia zachowania, nadpobudliwością psychoruchową oraz zaburzeniami koncentracji uwagi

Sposoby dostosowania wymagań

1. Ustalenie zrozumiałych dla ucznia reguł, systemu nagród i kar.
2. Wzmacnianie wszystkich przejawów pożądanego zachowania, - wydawanie poleceń krótkimi, zdecydowanymi zdaniami.
3. Posadzenie ucznia blisko biurka nauczyciela z dala od miejsc, które łatwo mogą go rozproszyć (okna, drzwi).
4. Posadzenie ucznia razem z osobą spokojną, osiągającą dobre wyniki.
5. Używanie krótkich komunikatów: "otwórz zeszyt", "spakuj książki", "spójrz na tablicę", powtarzanie polecenia (krótko i czytelnie).
6. Prośzenie ucznia o powtórzenie poleceń.
7. Sprawdzanie, czy uczeń wykonał jedno polecenie, a dopiero potem wydanie następnego.
8. Częste nawiązywanie kontaktu wzrokowego.
9. Rozbijanie dużych zadania (poleceń) na mniejsze.
10. Uczenie robienia planów i harmonogramów, list, tabel, spisów, do których uczeń może się odwołać, kiedy się zagubi.
11. Przygotowanie ucznia do nagłych zmian odpowiednio wcześniej.
12. Przypominanie o terminowych zadaniach.
13. W miarę potrzeb: dopilnowanie aby uczeń kończąc zajęcia miał: sporządzoną notatkę z lekcji (nie musi być ona pełna, ale powinna zawierać najistotniejsze treści), zapisaną informację o pracy domowej ; pisemnej i ustnej, zapisaną informację o nowych przyborach, które należy przynieść np. na następną lekcję (zapis musi być jednoznaczny i dokładny), zapisaną informację o przewidywanym sprawdzianie, powtórzeniu wiadomości (termin, zakres materiału).

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą – ADHD

Sposoby dostosowania wymagań

1. Stosowanie zrozumiałych dla ucznia reguł.
2. Wyznaczanie konkretnych celów i dzielenie zadań na możliwe do zrealizowania etapy.
3. Sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzanego materiału.
4. Angażowanie ucznia w konkretne działania.
5. Bycie konsekwentnym w działaniu.
6. Przekazywanie treści w jasnej, prostej i krótkiej formie.
7. Wzmacnianie wszystkich przejawów pozytywnego zachowania.
8. Usunięcie z otoczenia przedmiotów, plakatów, które mogą ucznia rozpraszać.
9. Motywowanie do kończenia rozpoczętej pracy.
10. Wydawanie krótkich poleceń zdecydowanymi zdaniami.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą – słabo widzący

Sposoby dostosowania wymagań

1. Właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapewnić właściwe oświetlenie i widoczność).
2. Udostępnianie tekstów w wersji powiększonej.
3. Częste sprawdzanie czy uczeń prawidłowo widzi – Co widzisz? (w celu sprawdzenia i uzupełnienia doznań wzrokowych).
4. Zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową, - wydłużanie czasu na wykonanie określonego zadania.
5. Podawanie przedmiotów do obejrzenia z bliska.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą – słabo słyszący

Sposoby dostosowania wymagań

1. Zapewnienie miejsce siedzenia ucznia w pobliżu nauczyciela (0,5 – 1,5m), którego może słuchać i jednocześnie odczytywać mowę z ust.
2. Umożliwienie odwracania się ucznia w kierunku innych uczniów odpowiadających na lekcji w celu lepszego rozumienia treści wypowiedzi.
3. Nie przemieszczanie się nauczyciela po klasie, ani odwracanie się do tablicy mówiąc jednocześnie.

4. Należy mówić wyraźnie, unikać nadmiernej gestykulacji.
5. Eliminowanie zbędnego hałasu w klasie.
6. Upewnienie się czy polecenia są przez ucznia właściwie rozumiane.
7. Wydłużanie czasu na podjęcie decyzji.
8. Podawanie prostych informacji w formie pisemnej, wzbogacanie polecenia symbolem, ilustracją.
9. Wydłużanie czasu na wykonanie zadania.
10. Posadzenie obok ucznia zdolnego, zrównoważonego emocjonalnie, który dodatkowo będzie mu pomagał.
11. Używanie podczas lekcji jak najwięcej pomocy wizualnych.
12. Podczas oceniania zwracanie uwagi na wysiłek ucznia włożony podczas wykonywania zadania.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą – niepełnosprawność ruchowa w tym z afazją

Sposoby dostosowania wymagań

1. Ułatwienie korzystania ze sprzętu medycznego (np. kule, protezy).
2. Umożliwienie korzystania ze sprzętu komputerowego – zapewnić laptop.
3. Wydłużanie czasu na wykonanie zadania.
4. Stosowanie częściej formy pisemnej
5. W przypadku niepełnosprawności kończyn górnych w miarę możliwości stosowanie zamiany prac pisemnych na odpowiedź ustną.
6. Uwzględnianie problemów z wymową i artykulacją wypowiedzi.
7. Zapewnienie przyjaznej, spokojnej atmosfery podczas wypowiedzi, - przy ocenie branie pod uwagę zaangażowanie i wysiłek ucznia.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z chorobą przewlekłą

Sposoby dostosowania wymagań

1. Prezentowanie treści w taki sposób, by stały się w pełni dostępne możliwościom ucznia.
2. Użycie w większym stopniu niż standardowo środków informatycznych.
3. Rozpoznawanie symptomów słabszego samopoczucia.
4. Zapewnienie pomocy przy nadrabianiu zaległości związanych z absencją szkolną.
5. Dzielenie materiału, który uczeń musi zaliczyć na mniejsze części.
6. Dawanie okazji do wykazania się samodzielnością.
7. Wzmacnianie samooceny.
8. Zapewnienie integracji z zespołem klasowym, (aby uczeń nie czuł się samotny i nie nasilały się symptomy choroby wskutek obniżonego nastroju).

9. Umożliwienie korzystania przez ucznia na lekcji ze sprzętu medycznego lub leków zgodnie z zaleceniami lekarza.
10. Dostosowanie miejsca pracy ucznia zgodnie z zaleceniami lekarza (np. blisko drzwi, blisko nauczyciela itp.)
11. W przypadku dłuższej nieobecności umożliwić uczniowi zaliczenie materiału w dodatkowych terminach.
12. Zapewnienie przyjaznej atmosfery podczas zajęć.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów w sytuacji kryzysowej, traumatycznej

Sposoby dostosowania wymagań

1. Umożliwienie zaliczenia materiału zaległego w późniejszym terminie.
2. Rozłożenie materiału do zaliczenia na mniejsze partie.
3. Wydłużenie czasu pracy ucznia.
4. Umożliwienie odpytania ucznia na osobności a nie przy całej klasie.
5. Nie ponaglanie, nie krytykowanie, nie zawstydzanie.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów zdolnych

Sposoby dostosowania wymagań

1. Stosowanie zasady indywidualizacji.
2. Przydzielanie uczniowi trudniejszych, bardziej złożonych zadań.
3. Stwarzanie uczniowi okazji do swobodnego wyboru zadań trudniejszych, swobodnej decyzji w podejmowaniu dodatkowych zadań.
4. Zadawanie dodatkowych zadań podczas prac klasowych, różnicowanie stopnia trudności prac domowych.
5. Zachęcanie do czytania polecanych przez nauczycieli czasopism, książek.
6. Powierzenie do wykonania dodatkowych zadań podczas zajęć.
7. Powierzenie roli lidera podczas zadań grupowych, stwarzanie okazji do zaprezentowania się przed klasą.
8. Zachęcanie do udzielania pomocy koleżeńskiej.
9. Mobilizowanie do udziału w konkursach, kołach zainteresowań, - powierzanie prowadzenie fragmentów lekcji.
10. Dostarczanie materiałów do pracy własnej.
11. Przygotowywanie ucznia do udziału w konkursach szkolnych i pozaszkolnych.

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą - dyskalkulia

Sposoby dostosowania wymagań

1. Pomoc nauczyciela w odczytywaniu dłuższych poleceń, upewnienie się czy uczeń dobrze je zrozumiał i ewentualne dodatkowe objaśnienia.
2. Wydłużenie czasu przewidzianego na wykonywanie zadań związanych z czytaniem, pisanem i liczeniem – szczególnie na klasówkach, sprawdzianach.
3. Pomoc w opanowaniu i złagodzenie wymagań w zakresie umiejętności opartych na sprawności percepcyjnych i orientacji przestrzeni, odpytywanie częściej, ale z mniejszej partii materiału.
4. Podpowiadanie brakujących słów podczas wypowiedzi ustnej,
5. W przypadku, kiedy nauczyciel nie jest w stanie przeczytać pracy ucznia, pracę powinien przeczytać uczeń wyjaśniając wszelkie wątpliwości,
6. Wskazane jest u uczniów z zaburzoną orientacją przestrzenną i wolnym tempem pracy podzielenie sprawdzianu na części.
7. Ukazywanie przydatności matematyki w życiu codziennym.
8. Nauczanie polisensoryczne - używanie pomocy dydaktycznych angażujących wszystkie zmysły (rysunku, tabele, schematy, mapy myślowe, haki pamięciowe, podkreślanie najważniejszych informacji, werbalizowanie, używanie kolorów, symboli graficznych itp.)
9. Uczenie szacowania.
10. Ćwiczenie liczenia pamięciowego.
11. Nakłanianie do „głośnego myślenia” podczas rozwiązywania zadań.
12. Unikanie oceniania metody, którą uczeń dochodzi do wyniku, nawet jeśli jest „okrężna”.
13. Zachęcanie do prowadzenia specjalnej książki matematycznej (kolor, rymowanki, obrazki) do zapisywania ważnych terminów, technik liczenia i myślenia matematycznego, wzorów).

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów z diagnozą – zespół Aspergera

Sposoby dostosowania wymagań

1. Dostosowanie do indywidualnych potrzeb ucznia miejsca nauki i procesu nauczania
2. Eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych).
3. Dostosowanie metod i form pracy do indywidualnych potrzeb ucznia.
4. Pomoc w nabywaniu umiejętności w zakresie „funkcji wykonawczych”, takich jak umiejętności organizacyjne i umiejętności uczenia się; - stosowanie modelu edukacji opartego na doświadczeniu.
5. Popieranie informacji słownych tekstem pisanym albo obrazem, ilustracją, filmem; - przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny.
6. Zwracanie się do dziecka bezpośrednio po imieniu, powtarzanie poleceń.
7. Sprawdzanie stopnia zrozumienia polecenia, czekanie aż rozpocznie pracę.
8. Używanie krótkich zdań i podawanie jasnych instrukcji

9. Zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia.
10. Uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażen wieloznacznych, a także pojęć abstrakcyjnych.
11. Wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń - wrogość;
12. Używanie prostego i jednoznacznego języka, unikanie ironii, dowcipów, przenośni, idiomów (chyba, że wiemy, że uczeń prawidłowo je zrozumie)
13. W związku z trudnościami w prawidłowym odczytaniu przez ucznia sygnałów pozawerbalnych, każdy wyraz twarzy i gest powinien być poparty informacją słowną.
14. Kreatywne wykorzystywanie zainteresowań ucznia.
15. Wspomaganie rozwoju umiejętności komunikacyjnych (słownictwo, rozumienie).
16. Dbanie o pozytywną więź z dzieckiem, praca w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia – pochwały, nagradzanie.
17. Wdrażanie i oczekiwanie od ucznia przestrzegania zasad panujących w szkole.
18. Pomoc w sytuacjach przeżywanego stresu poprzez przewidywanie, zapobieganie, rozumienie przyczyn i rozwiązywanie stresujących sytuacji.
19. Wspieranie i umożliwianie kontaktów społecznych.
20. W ocenianiu oddzielanie obszarów, w których trudności wynikają ze specyficznych trudności wynikających z zaburzenia.
21. Dzielenie zadań na wieloetapowe, krótsze części. Wyznaczanie mniejszych ilości zadań do wykonania.
22. Sprawdzanie wiedzy ucznia w formie, jaką preferuje;

Indywidualne dostosowanie wymagań dla uczniów niedostawianych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym

Sposoby dostosowania wymagań

1. Zaznajomienie uczniów z etapami postępowania i egzekwowanie wykonania zadań.
2. Wdrażanie uczniów do zachowań moralnych.
3. Kładzenie dużego nacisku na afirmację porządku, poznawanie i rozumienie idei oraz norm i wzorów kulturowych.
4. Stopniowanie trudności.
5. Dostosowywanie trudności zadań do poziomu intelektualnego ucznia.
6. Utrwalanie osiągnięć i efektów uzyskanych w toku edukacji.
7. Stosowanie metod i form aktywizujących.
8. Wdrażanie do systematyczności.